

31/2/1982

EL LLENGUATGE

Tots els mots substantius

En una frase com «*Esbalaïa*» s'escriu amb dièresi i «*esbalaïrè*» sense, els mots *esbalaïa* i *esbalaïrè* s'usen desproveïts de significació. La prova és que la frase és perfectament comprensible encara que hom ignori el sentit del verb *esbalaïr*. Són meres formes de llenguatge, constituïdes únicament per una successió de sons o de signes gràfics, és a dir, dels elements de què consten el llenguatge articulat i la seva representació escrita. Aleshores, en aquest tipus de frases, tal com vam comentar una vegada, tots els mots es comporten com si fossin substantius. Caldria afegir-hi que són sempre substantius del masculí singular, encara que es tracti de noms femenins o usats en plural. I, encara, que això que diem afecta no únicament els mots sinó els conjunts de mots.

Entre els mots que — especialment en contextos de caràcter lingüístic o gramatical, és a dir, prenent-los com a matèria d'estudi — s'usen sovint com si fossin substantius, hi ha, especialment, les partícules gramaticals i altres mots classificats en les categories de les preposicions, les conjuncions i els adverbis. És possible que frases nominals com *aquest «amb»* o el «*doncs*» puguin sobtar el lector, i, de fet, són sovint evitades amb la intervenció dels substantius genèrics: *aquest mot, la conjunció «doncs», etc.* Veiem, però, que Fabra no s'estava de tractar diverses partícules i conjunts de mots gramaticals com si fossin substantius: *Aquest «el» no té el mateix valor que el que figura en una frase, com..., En aquest «el que» se sobrentèn un nom..., El neutre corresponent a «qualsevol», antecedent d'un «que», és..., Alguns dels grups comencats amb un «ni»..., No pot suprimir-se el «no» quan el segon terme de la comparació...*

Són igualment tractats com si fossin substantius del masculí singular, d'altres mots com formes verbals i noms del plural o del femení, fins i tot en textos en què no són presos com a matèria d'estudi: *El «botes» del primer paràgraf s'ha d'escriure sense accent, Es va sentir un «calleu!» que va tallar totes les converses, Els va clavar un «animals!» que els va deixar ben moixos.*

També es produeix un canvi de gènere gramatical en els noms així com una substantivació de mots d'altres categories gramaticals, quan són usats com a motius o màl noms: *Li diuen el «Bufanda».*

Albert Jané